

ALP 2446 (LXX)

TĒVIŠKĒS AIDAI

Nr. 25 (1568) 1987 m. birželio 25 d.

Melbourne

XXXII M E T A I

Demografinės problemos Lietuvoje

BUTŲ STOKA, MAŽAS GIMIMŲ SKAICIUS, DAUG ABORTŲ

Pirmiausia išsiaiškinkime, ką mes suprantame demografija. Tai statistikos mokslo dalis, kuris tiria gyventojų sudėtį, gimimus, vedybas, skyrybas, mirtingumą, o taip pat gyventojų judėjimą, migraciją ir panašius klausimus. Gyventojų problemos - labai aktualus klausimas, ypač mums, lietuviams, mažai tautai. Šiais reikalais siejasi pog. indžio spauda, Bažnyčia, o pastaruju metu yra susirūpinę ir kai kurie Lietuvos mokslo žmonės. Turime po ranka perieitais metais Vilniuje išleistą nedidelio formato 128 puslapių knygelę: "Karta keičia kartą", parašytą S. Vaitekūno, P. Adlio ir L. Perkumo. Joje yra įdomių duomenų apie dabartinę okup. Lietuvos gyventojų sudėtį. Bet dar anksčiau gyventojų klausimais rašė "Kronika", "Aušra", kiti pogrindžio leidiniai. Iš to visko galima susidaryti žiokį tokį Lietuvos gyventojų vaizdą. Pateiksime šiek tiek skaitlinių, faktų, statistinių duomenų.

1985 metais dabartinės Lietuvos teritorijoje buvo 3.570.000 gyventojų. Šiuo metu šis skaičius yra paaugęs, apie 3.6 mil. Kaimuose (kolchozuose ir sovchozuose) dabar tebe gyvena 34,3%, o miestuose 65,7% visų gyventojų.

Lietuva turi nelaimę gyventi trijų plėšrių kaimynų apsupime. Gilioje senovėje jos gyventojų skaičius nebuvo labai žymiai mažesnis už kaimynų - rusų, vokiečių, lenkų. O dabar jie išaugo dešimtimis ir net šimtais milijonų, o lietuvių dabartinėje Lietuvoje tėra 80%, taigi nepilni 3 milijonai (apie 2.880.000).

1939 m. dabartinėje Lietuvos teritorijoje buvo apie 2.880.000 gyventojų. II pasaulinis karas, okupantų vykdyti žudymai, deportacijos labai sumažino gyventojų skaičių. Nors vyko stipri kolonizacija rusais ir kt. slavų elementu, bet prieškarinį gyventojų skaičių Lietuva pasiekė tik apie 1968 metus. O ligi 1987 metų gyventojų paaugo vienu milijonu. Žinia, kad skaičius nedidelis ir lietuviams be galo sunku išlikti lietuviams. Esamos sąlygose reiktų valstybinės pagalbos, deja, okupacinė valdžia yra greičiau suinteresuota lietuvių tautos mažėjimu, kaip daugėjimu.

Minėti trys statistikai nurodo, kad pastaruju metu Lietuvoje pasireiškęs gyventojų priauglio mažėjimas. Priežastys įvairios, bet didžiausia esanti butų stoka. Dau-

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

gelis jaunų žmonių nekuria šeimų, negimdo ir neaugina vaikų todėl, kad neturi kur gyventi. Kita svarbi priežastis - ištuokos. 1940 m. nepriklausomoje Lietuvoje buvo 28.443 santuokos ir formaliai nebuvo ištuokų. O 1984 m. santuokų buvo 34.127, o ištuokų 11.412.

Labai svarbi gimimų mažėjimo priežastis yra pramonės kūrimas bei urbanizacija. Dabar moterys turi dirbti (dažnai atvejais labai

sunkiai) fabrikuose bei įmonėse ir todėl vengia turėti vaikų. Dabartinėje Lietuvoje, kaip ir daugelyje kitų Vakarų ir Rytų kraštų, gimimai yra "planuojami". Šeimos vis labiau orientuojasi į mažą vaikų skaičių. Miestų seka kaimas, perimdama neigiamas miestiečių ypatybes. Vis labiau kryptama į vienavaikę ar divavaikę šeimą. Statistinės apklausos metu paaiškėjo, kad net 71% šeimų, turinčių 2 vaikus, neketino jų daugiau turėti, o 10% jaunų motinų dar nebuvo apsisprendusios dėl galutinio vaikų skaičiaus. Esą kaimė beveik 25% šeimų jautė trečio vaiko poreikį, o tik 13% miestiečių motinų nurodė, kad pageidauja trečio vaiko.

Labai blogai į gyventojų priauglį veikia iširusios šeimos. Jei (Nukelta į 2 psl.)

Ščaranskis apie naują Sovietų politiką

Garsusis Oksfordo universitetas Didžiojoje Britanijoje šiomis dienomis pakvietė buvusį sovietų politinį belaisvį Anatolijų Ščaranskį kalbėti apie naują sovietų vadinamą "atsivėrimo politiką".

Kalbėdamas apie tūkstančių universiteto studentų, Ščaranskis išreiškė nuomonę, kad naujoji sovietų politika nėra atvėrusi kelių esminėm reformom žmogaus teisių srityje. Įvykę pasikeitimai, pažymėjo Ščaranskis, deja, nepalietė esminių problemų. Vadinama "atsivėrimo" politika, Ščaranskio nuomone, yra skirta visų pirma propagandos tikslams, siekiant paskatinti Vakarų kraštus susitarti su Sovietų Sąjunga nusiginklavim-

mo klausimais. Eiliniam sovietų piliečiui padėtis nėra pasikeitusi: politinės laisvės ir teisės ir toliau tebėra varžomos, žmonės ir toliau stovi eilėse prie parduotuvių ir toliau trūksta maisto produktų ir buitinių prekių.

Ščaranskis paragino Vakarų susitarimus nusiginklavimo klausimais sieti su reikalavimu, kad Sovietų Sąjungoje būtų gerbiaus žmogaus teisės. Kaip galima patikėti, kad Sovietų Sąjunga norinti taikoje ir saugume sugyventi su kitomis valstybėmis, klausė Ščaranskis, jei ji net savo piliečiam neužtikrina taikos ir saugumo...

LRTV

Lietuviškų kapinių šventinimas Sibire. Šventina kun. J. Budrikis, kuris atkėntėjęs savo baudą sa vanoriškai pasiliko Sibire. Buvo pagautas laikant pamaldas ir ištremtas į Lietuvą - ten pernai ir mirė.

LIETUVIAI PASAULYJE

— Kunigas Stasys Matulis, sąleizietis, 73 metų amžiaus, Kolumbijoje Baranquilla mieste valdžios buvo apdovanotas aukščiausio laipsnio pilietybės medaliu. Ten jis klebonauja didelėje ir neturtingoje parapijoje, atlikdamas stambaus masto darbus, reikšmingus ir visai Kolumbijai. Apdovanojimo iškilmes plačiai aprašė "El Heraldo" dienraštis 1987. IV. 9.

— "Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuvos" kantatos premjera vyko Montrealyje šv. Kazimiero šventovėje gegužės 23 d. Kantatą parašė poetas dr. Henrikas Nagys, kompozitorius - Aleksandras Stankevičius. Jungtinį chorą sudarė Aušros Vartų ir šv. Kazimiero parapijų mišrūs chorai, Gintaro ansamblio dainininkai, Montreolio mergaičių Pavasaris ir Otavos mergaičių Ramunėlės. Kantatos solistai: Gina Capkauskienė, Slava Žiemelytė, Antanas Keblys ir Vacys Verikaitis. Kantatą palydėjo simfoninis orkestras ir vargonai. Dirigavo pats kantatos kompozitorius A. Stankevičius. Kantata taip gerai pasisekė, kad jai pasibaigus pilna šventovė žmonių atsisosto ir kelias minutes plojo.

— Kauno arkikatedroje - bazilikoje gegužės 31 d. įvyko naujų kunigų šventimai. Kunigystės šventimus priėmė šiemet Kauno Kunigų seminariją baigusieji auklėtiniai. Šventimus suteikė trys vyskupai: Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų apaštalinis administratorius arkivyskupas Liudas Povilonis, Telšių vyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Antanas Vaičius ir Kaišiadorių vyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Vincentas Sladkevičius. Džiaugsmas Lietuvos katalikams sulaukus 16 naujų kunigų, bet jau yra 156 bažnyčios, kurios jau nebeturi savų kunigų, nes yra išmirę, o komunistinė sovietų valdžia į Kauno kunigų seminariją įstoti leidžia tik mažam skaičiui, nors norinčių eiti į kunigus yra ilgiausia eilė.

GIMTASIS KRAŠTAS

Kalnėliai, ežerai
Ir sidabrinės brastos,
Pajūrio kopos.
Lygumos.
Miškai žali ...

Žinau —
Ne didelis gimtasis mano kraštas,
Bet išmatuoti jį tikėtai
Širdim galiu ...

Ir kai atokaitoj
Arimai vėl garuoja,
Kada linksmai varnėnai striksi
ant vagų —
Kokia gera, brangi,
Zemėlė Tu gimtoji!

Kaip motina,
Pilna gyvybės ir jėgų ...
Nors daug šalių,
Daug žemių, miestų pamatyčiau.

Žinau —
Pasaulyje gimtinė tik viena
Į nieką šio mažyčio krašto
nemainyčiau...
Kur skamba dainos ...
Kur žiba žvaigždės Nemune ...

(D. Ur.)

Demografinės problemos Lietuvoje

(Atkelta iš 1 puslapio)

santuokos išsilaukusių, gimtų žymiai daugiau vaikų. Juk kartų atsinaujinimui pagrindinė sąlyga yra pilna ir gausi šeima. Apklauso duomenys parodė, kad moterys, sulaukusios 30 m. amžiaus, nebenerindos turėti vaikų.

Išsikūrus Sovietų Sąjungai, buvo proteguojama "laisvoji meilė", labai lengvos skyrybos. Bet Stalinas 1939 m. išleido įstatymą, kuriuo buvo gerokai suvaržytos skyrybos, uždrausti abortai, tačiau 1955 m. varžtai vėl atleisti. Nuo tada oficialiai leidžiami abortai. Ar daryti abortą ar ne - palikta pačios motinos valia. Valstybė tik reikalauja, kad abortus atliktų gydytojai ir kad jų atvejai būtų užregistruoti. Kontraceptinės priemonės laisvai pardavinėjamos arba net veltui dalyjamos. Tačiau jų neužtenka ir ne visi - visos moka jomis naudotis. Visa tai didina abortų skaičių. Okupantai nėra suinteresuoti lietuvių tautos prieauglio didėjimu, atvirksčiai, - mažėjimu. Daugybė moterų naudojasi sovietinių gydytojų paslaugomis, nes abortai daromi nemokamai. Tačiau tos moterys, kurios nenori būti klinikų knygose užregistruotos, abortus daro privačių būdu, daugiausia gydytojų ar akušerių butuose, mokėdamas neaukštą kainą. Okupantams jau yra pavykę gerokai palaužti Lietuvos moterų moralę. Tai rodo labai didelis abortų skaičius. Manoma tokiu būdu nužudoma apie trečdalis visų gimimų. Tai be galo didelis nuostolis mažai lietuvių tautai ir labai didelis džiaugsmas okupantui. 1984 m. Lietuvoje buvo 57.576 gimimai, 38.666 mirimai. Natūralus gyventojų prieauglis siekė tik 18.910, arba 5,3 žmogaus tūkstančiui gyventojų.

Esant mažam gyventojų natūraliam prieaugliui, jį papildyti rusai ir kitų slavų tautybių kolonistai, o kuriant Lietuvai nereikalingas ar net žalingas įmones - "specialistai" ir jų šeimų nariai, kurie čia ir pasilieka.

Jei vidaus gyventojų migracija neturi didesnės įtakos Lietuvos gyventojų skaičiui, tai labai žalinga "tarprespublikinė" migracija, kurios metu į Lietuvą atvyksta daugiau imigrantų. Beje, tam tikras lietuvių skaičius dar emigruoja į "brolis" respublikas.

Skaiciuojant pagal tautybes, gausiausios esančios Lietuvos lenkų šeimos. Jose šimtui šeimų buvo auginama aštuoniais vaikais daugiau negu vidutiniškai Lietuvoje. Bet lietuviai čia siek tiek

pirmavo prieš rusų šeimas.

Okupacinės valdžios politika Lietuvoje dvideidė: viena ranka lyg skatina turėti daugiau vaikų, teikia motinoms ir gausioms šeimoms mažas pašalpas, taiko kai kurias lengvatas motinoms, iš kitos pusės, skatina daryti abortus. Tokiose sąlygose pasiekti "idealą" - trijų vaikų šeimą, kaip ir nėra vilčių.

Dar keletas statistinių duomenų. Lietuvoje kas 9 minutės gimsta

vienas kūdikis, kas dieną - 160, kasmet apie 58.600. Apie 1.400 motinų yra "didvyrėmis" - jos pagimdė ir išaugino po 10 ar daugiau vaikų. Partijos nutarimu, joms paskirtos personalinės pensijos. Lietuvių tautos išsilaukumą ir kartu atsijauninimą galėtų laiduoti tik trijų vaikų šeima. Taigi ir užsienio lietuviai turėtų savo giminėms Lietuvoje, kuriantiems jaunas šeimas, padėti medžiagiškai.

Pabaltiečiai mini trėmimus Melbourne

Rašo Ieva Arienė

Pabaltiečių į Sibirą trėmimų 46-tųjų metų minėjimas Melbourne išpuolė kaip tik birželio 14-tą dieną, tą pačią dieną, kai 1941 metais prasidėjo pirmosios deportacijos. Viktorijos Baltų Taryba surengė bendrą minėjimą, įvykusį Melbourne Lietuvių namuose. Estai, latviai, lietuviai ir jų draugai bei svečiai pripildė visą didžiąją salę su balkonu.

Įnešus trijų nepriklausomų Pabaltijo valstybių vėliavas, programos vedėjas, Baltų Tarybos pirm. Janis Delins, išvardino svečius politikus ir įvairių organizacijų bei tautų atstovus ir pats pasakė trumpą kalbą. Apibūdines šio minėjimo prasmę, jis pranešė naujiena, kad kaip tik šiandien, už poros valandų, Rygos mieste įvyksiantis nesenai susiformavusios "Helsinki 86" grupės surengta demonstracija prieš sovietinę priespaudą. Ši demonstracija seka porą ankstyvesnių, kuriose dalyvavo 200 ir 3.000 žmonių. Įvyksiančioji demonstracija tyčia taip surengta, kad neprasišuktų oficialiems sovietų įstatymams, užtikrinantiems žmogaus teises, ir tuo būdu duosiantis iširti Gorbačiovo skelbiamą "glasnost" politikos patikimumą. Baigęs kalbėti J. Delins pakvietė Baltų bendruomenių pirmininkus uždegti scenoje pastatytas žvakes ir publika atsistojo minutei tylos prisiminti Sibiro kančiniams.

Sovietų brutalumą pailiustravo latvaitė pranešėja skaitydama Janio Birkans, 1983 metais suareštuoto besistengiant bėgti per sieną į Suomiją, paliudijimą. Baisios jam buvo pasekmės: kalėjimas, sumušimai, sunkaus darbo lageris, badas, ligos, baumės.

Pagindinę kalbą sakė Liberalų parlamentaras, Viktorijos atstovas Federalinėje valdžioje, senatorius Jim Short. Jis išvardino svarbesnius momentus susijusius su šio minėjimo reikšme. Paminėjo, kaip 1940 m. Raudonoji armija įžengė į Pabaltijį ir buvo įsteigtos marionetinės valdžios. Pirminė 1940 - 41 m. terora, deportacijos, ūkininkų pašalinimą, kalbos, papročų, kultūros suvaržymus, rusifikaciją, cenzūrą, tikėjimo persekiojimą, priverstiną įstojimą komu-

nistinę organizacijon. Jis išreiškė australų užuojautą bei pagarbą pabaltiečiams, visa tai išgyvenusiems ir šiandien tebekenčiantiems sovietinę priespaudą. Tuo pačiu prisiminė ir ukrainiečius bei kitas Rytų Europos tautas, Afganistaną, Vietnamą, Kambodiją. Pirminė Whitlamo valdžios pripažinimą Baltų respublikų de jure inkorporavimo į Sovietų Sąjungą ir pridėjo, kad ateityje tas nebeįvyks. Pirminė dabartinio parlamento pernai priimtą Baltų rezoliuciją, įpareigojančią Australijos vyriausybę kelti Pabaltijo žmogaus teisių klausimą ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvo apsisprendimo klausimą tarptautiniuose forumuose.

Senatorius susidaręs labai gera nuomonė apie išvietintuosius pabaltiečius nuo jų įsikūrimo Australijoje laikų. Tuo metu jis pajutęs gilią pagarbą jų ištikimimams, jų charakteriui, stipriai valiai, narsumui, ryžtingumui ir aukai pasipriešinant Kremliaus priespaudai. Pavadino tautų inkorporavimą į Sovietų Sąjungą begėdišku aktu, prieštaraujančiu Jungtinių Tautų deklaracijoms ir neigiančiu žmogaus teises bei teisę laisvai apsispresti.

Karo nusikaltėlių ieškojimo reikalui pasakė, kad Menzies komitetas, tvarkęs šį dalyką, suprantąs tai, kad daugelis mūsų tautiečių patys nukentėjo ir simpatingai žiūrėjęs į visą klausimą. Senatorius esąs tikras, kad Australijos teisėškos taisyklės bus tvarkingai sekamos, taip, kad joks nekaltas žmogus nebus nuteistas. Dabartinė valdžia nesanti palanki šiai minčiai nusikaltėlius išduoti sovietams.

Baigdamas jis pabrėžė, kad nežiūrint sovietų skelbiamos "glasnost" politikos, jie ir toliau nevykdė Helsinkio nutarimų ir netgi veržiasi į Australijos rajoną. "Rusiškoji meška nėra staiga tapusi jauti", - jis pridūrė.

Federalinės opozicijos vado pavaduotojas, gerb. Neil Brown, trumpai kalbėjo. Pasakęs, kad laisvė yra jautri gelė, kurią reikia nuolat laistyti ir prižiūrėti, ir pakartojęs senatoriaus Short užtikrinimą, kad Pabaltijo inkorporacija į Sov. Sąjungą niekada nebus pripažinta, jis atkreipė dėmesį į Melbourne tebeveikiantį Latvijos konsulatą. Šis ir toliau būsias liberalų pripažįstamas.

(Nukelta į 6 puslapį)

Įvykiai

● **Amerika** sutinka nuimti trumpos distancijos branduolinių raketų Europoje, jei ir Sovietai tai padarys. Šias derybas amerikiečiai pasiūlė Ženevoje.

● **Penki Britanijos ambasados** taūnautojai Irane grįžo į namus. Taip pat buvo išvaryti iš Londono Irano atstovai.

● **Sovietai** paskelbė, kad du jų satelito lakūnai vaikščiojo erdvėje apie 3 val. ir žiūrėjo, kaip pakrauti vieną elektros bateriją.

● **Iš satelitų** amerikiečiai pastebėjo, kad New Yorko Empire State Building yra pasislinkęs 36,7 m. į šiaurės rytus, o Kalifornijoje State Capitol yra 91,7 m pasislinkęs į pietvakarius.

● **Prezidentas Reagan** paskelbė birželio 14-tą Pabaltijo diena. Ta proga prezidentas pakartojo, kad Amerika nepripažįsta Pabaltijo inkorporavimo į Sovietų Sąjungą.

● **W. Australijos** teritorijoje prie Pentecost Cr. rastas sudegintas automobilis ir 3 nužudyti žmonės. Policija įsiekė nusikaltėlio ir seka visą tą apylinkę. Atrodo, kad žudikas yra nesveikas arba maniakas nusikaltėlis.

● **Melbourn Royal** ligoninėje pastebėta bakterija, kuri gali iššaukti mirtį. Toks atsitikimas čia pasitaikė, kai mirė 78 m. žmogus. Kitom ligoninėm pasakyta sekti panašų atsitikimą.

● **Varšuvos** pakto manevrai vyko Baltijos jūroje. Manevras stebėjo Vak. Vokietijos laivas Neckar. Penkis sviedinius lenkų laivais paleido į vokiečių laivą ir sužeidė 3 įgulos narius, kurie helikopteriu tuoj buvo nugabenti į Kiel ligoninę.

● **P. Korėjoje** vyksta demonstracijos. Studentai reikalauja laisvų rinkimų. Policija demonstrantus išvaikė, kurie pasislėpė katalikų bažnyčioje. Policija kelias dienas juos palaikė bažnyčioje.

● **New Delhi**, Indijoje, ginkluotas vyras ėmė šaudyti ir 14 nušovė, o 20 sužeidė. Tai atsitinka jau ne pirmą kartą. Sikh sektos indai reikalauja šiai provincijai laisvės.

● **V. Berlyne**, amerikiečių sektorių nusileido lėktuvas su dviem lenkų keleiviais. Abu keleiviai paimti apsaugon.

● **Komunistų** sukilėliai Maniloje, Filipinuose, grasina dar šaudyti policiją. Jie kaltina policiją, kad šiais metais ji nužudė Maniloje 22 žmones.

● **Italijoje** vyko rinkimai, kurie truko dvi dienas. Daugiausia balsų laimėjo Krikščionys Demokratai ir antrą vietą užėmė Socialdemokratai. Nė viena partija tačiau nelaimėjo absoliučios daugumos, kad galėtų sudaryti vyriausybę. Galutinieji rezultatai dar nežinomi.

● **Liberalų** partija Australijoje paskelbė, kad ji bendradarbiaus su Amerika karo reikalais. Darbo partija tačiau skelbia, kad ji neįsileis į Australijos uostus atominių laivų.

● **Praeitą sekmadienį** Rygoje prie laisvės paminklo susirinko 500 žmonių prisiminti deportacijas. Panašios demonstracijos įvyko Vašingtone ir kituose Amerikos miestuose.

● **Amerika** paskelbė, kad Golfo įlankoje jų laivai gali atakuoti pavojingai pasireiškiantį kitą laivą. Prie šios įlankos yra dar Kuwaiti valstybė, kuri dar nekarauja, kaip Iranas su Iraku.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Daukšas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siusti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožūra.

Printed by "Tėviškės Aidai" 16 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Zemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

MARIJOS METAI

Popežius Jonas Paulius II skelbdamas naujus Marijos Metus, kaip pagrindą pateikė savo naują encikliką, kurios pirmieji žodžiais lotynų kalba "Redemptoris Mater" - Atpirkėjo Motina. Šis ilgas teologinis ir gyvenimiškas aiškinimas užima Vatikano laikraščio "L'Osservatore Romano" anglų kalba laidos didelio formato 15 puslapių. Encikliką ir Marijos Metus pristatydama Popežius sakė, kad ilgai galvojo, ilgai širdyje brandino tas mintis, atsiliepiantį daugelio lūkesčius, kurie jį pasiekė. O tie lūkesčiai vieni iš pačių svarbiausių be abejonės yra milijonų krikščionių troškimas išsivaduoti iš bolševikų vergijos. Tad Popežius ir kreipia visų mintis ir širdis į Dievo Motiną.

Ši enciklika, aiškina Popežius, yra ne kas kita, kaip apmąstymas išganyto paslapties, kuri Marijai buvo apreiškta išganyto priešaušryje dalyvauti ir bendradarbiauti nepaprastu būdu. Enciklika žvelgia į Mariją per Jėzų ir drauge į Jėzų per Mariją, atskleidama kosminius išganyto paslapties horizontus, atsiveria visom žmonių problemom, kurios kelia nerimą šiose trečiojo tūkstantmečio išvakarėse. Už 13 metų iškilmingai minėsime du tūkstančius metų nuo Dievo įsikūnijimo ir žmonijos Atpirkėjo Jėzaus Kristaus užgimimo. Drauge su Jėzumi šios istorijos centre nuolat randame jo Motiną Mariją. Dėl to šiame laikotarpyje ir susitelkiame prie Marijos. Ypatinguosius Marijos Metus pradėjome per Sekmines birželio 7 d. ir jie tęsis ligi sekančių 1988 metų rugpjūčio 15 dienos - Marijos į Dangų Ėmimo šventės.

Sv. Tėvas Marijos garbei skirta enciklika visiems krikščionims iš naujo atskleidžia Dievo Motinos ryšį su jos sūnumi Jėzumi ir su visa Bažnyčia. Kaip Motina būdama su Kristumi nuo gimimo iki mirties ant kryžiaus, Marija tapo ir visos Bažnyčios Motina, patikiama vadove per šių laikų negandas, o tos negandos apėmusios pasaulį yra apokaliptinio raudonojo slibino bolševizmo grėsmė. Prasidedant bolševikų revoliucijai Rusijoje 1917 m. Marija apsiereiškė trimis vaikams Fatimoje. Marijos pranešimo esmė, ką pasakė vaikams yra tai, kad atejo įspėti pasaulį, kad Dievo nebeįžaidinėtų, kad darytų atgailą. Prašė paaukoti pasaulį jos Nekalčiausiajai Širdijai ir kiekvieno mėnesio pirmąjį šeštadienį įvesti permaldavimo Komunią. "Jei tie troškimai bus įvykdyti, Rusija atsivers ir bus taika, jei ne - Rusija pasės žmonėse klaidų, kils karai ir Bažnyčios persekiojimai. Žus daug nekaltų žmonių, Sv. Tėvas daug kentės, kai kurios tautos bus sunaikintos. Galiausiai mano Nekalčiausioji Širdis triumfuos".

Visi junkimės išpildyti Marijos prašymus, kad greičiau atsiverstų Rusija ir visom pavergtom tautom ir mūsų Tėvynei Lietuvai vėl suspindėtų laisvės spinduliai. PD

Lietuvos krikščionybės 600 m. jubiliejus

Lietuvos vyskupų ir vyskupijų valdytojų penktasis ganytojinis laiškas tikintiesiems jubiliejų švenčiant (1987 m. Sekminės).

(Tęsinys)

Brangieji!

Iš numirusių prisikėlęs Kristus liepė savo apaštalams dar nesisikirstyti po pasaulį, bet laukti, kol nužengs Šventojo Dvasios ir suteiks savo galybės (Apd 1,4,8). Sekminių dieną nužengė toji Galybės Dvasia su ūžesiu ir liepsnomis, įkvėpė Jėzaus mokiniais drąsos ir užsidegimo. Šventajai Dvasiai imlus kunigas ir tikintysis taip pat nestokoja užmojo ir ryžto, nepabūgsta kliūčių šventam Kristaus Karalystės plėtimo darbui.

Šventoji Dvasia kaip ugnis. Ji gali būti laisvai liepsnojanti, plazdanti - šildant, švenčianti, uždeganti. Gali būti ir prigėsus, paslėpta, nelyginant pelenis užpilta žarija. Šitai nebepriskaito nuo Šventosios Dvasios: savimi ji visada - kaitrusis žaizdras. Šitai priklauso nuo mūsų imlumo jai, nuo mūsų bendradarbiavimo su ja.

Kokiu laipsniu mes bendradarbiausime su Šventąja Dvasia, tokio laipsnio krikščionys esame. Gyvas, lakus bendradarbiavimas - gyvos dvasios krikščionis. Tik vargani dvasingumo pradmenys - netobulas, silpnas, apsnūdęs krikščionis. Prarasta pašvenčiama malonė, pražudyta Dievo meilė, viltis, o

gal ir tikėjimas - nebegyvas krikščionis, apmiręs narys gyvame Bažnyčios organizme, ne pagalba jam, o skaudulys.

Šventosios Dvasios dovanų veikimą mumyse slopina mūsų tingumas ir sumaterialėjimas, mūsų vangumas ir pasinešimas į fizinius malonumus bei patogumus, mūsų baimė angažuotis, ryžtis, kovoti su blogiu pirmiausia pačiuose mumyse. Palaimingam, žaviam Šventosios Dvasios dovanų veikimui gerai atsiliepia tiesus ir ryžtingas elgesys.

Visus tikinčiuosius ir Dievo valiai jautrius žmones mes kviečiame šiais Lietuvos krikščionybės jubiliejais išmokti vadovautis ir gyventi gyva krikščioniška dvasia - Šventosios Dvasios malone ir dovanomis. Kviečiame nuo šiol savo gyvenime rodyti visą savo gerumą Dievo sukurtai gamtai, savo šeimai bei aplinkai, tikinčiųjų bendrijai, Tėvynei. Tegu malda ir šventė mus dvasiškai kelia, tegul kiekvienu darbu skleidžiasi mūsų sąžiningumas, išradingumas, dosnumas, atsakingumas. O apsilėidimas, girtavimas, palaidumas, piktumas, pavydas ir visokia dvasios menkystė, Šventojo Rašto žodžiaisariant, tebus mums tolimai, kaip pridera šventiesiems (Rom 13,13; Ef 5,3).

Mielą ALK Federacijos Įgaliotinį

PRANĄ PUSDESRI

sveikiname 70 metų amžiaus sukaktyje. Duok Dieve sveikatos ir ištvermės dar ilgus metus kūrybos ugnimi tiesti takus laimingesnei mūsų tautos atečiai.

ALK Federacijos Valdyba

Kas yra karo nusikaltimas

Atsakymo ieškota, kai nugalėtojams reikėjo atkeršyti vokiečiams ir japonams, bet jo nepavyko rasti, nes karo nusikaltimų apibrėžimas yra neįmanomas, kol nėra sukurtas pasaulinės valdžios, kuriai visi be išimties paklustų.

Nė viena valstybė savo suverenių teisių neatsisakė ir nepereleido karo nugalėtojų kūriniui UNO, todėl karo reikalai ir toliau yra sprendžiami jų pačių, o ne šios skambios tarptautinės organizacijos, kurioje daugiau vyksta šnipinėjimai, pasiūnekėjimai ir kitokie bizniai, bet ne rimti tarpvalstybinių karų sprendimai.

Tai įrodė patys II pasaulinio karo laimėtojai, nubaudę Vokietiją ir Japoniją. Niekas nė nebandė bausti Prancūziją už jos nusikaltimus žmoniškumui Alžyre; Britanija ir Izraelis už agresyvinį karą Egipte dėl Sueso kanalo; Amerika už nešvaraus karo vedimą Vietname; Sovietų Sąjungą už užpuolimą Čekoslovakijos, Vengrijos ir dabar Afganistano. Net niekas nebando sudrausti Iraką, užpuolusį Iraną.

Zinoma, kad čia buvo surasta

Rašo Vyta. Pagirys

viešai opinijai apginti šūkiškai ir pasiteisinimai: pasaulinės taikos išlaikymas (Sovietinis balandis!), liaudies apsauga ir išlaisvinimas, krašto ir interesų gynyba ir pan.

Dabar jau neįmanoma paslėpti, kad Nuernbergo teisme konspiracijos partneriai nutylėjo viens kito net tam pačiam kare padarytus karo nusikaltimus, kurie kaip tik įėjo į jų pačių sukurtus aptarimus.

Nebuvo leista Nuernbergo teisme iškelti Sovietų Sąjungos užpuolimą Suomijos, Stalino ir Hitlerio sandėrį, dėl kurio II pasaulinis karas prasidėjo, Lenkija buvo išardyta, sovietų įvykdytos lenkų karininkų žudynės Katyne. Nebuvo galima iškelti ir Pabaltijo valstybių išpriešartavimą ir vykdymo genocido. Taip pat niekas nedrįso kaltinti Ameriką už atominėmis bombomis įvykdytą genocidą Japonijoje.

Nebuvo Nuernberge keliamas klausimas, kiek milijonų žmonių turėjo išudyti Stalinas, Mao ir

Mes kviečiame šiais jubiliejais Lietuvos krikščionybės metais švęsti Sekmines kaip Gyvos krikščioniškos dvasios šventę kiekvienoje šeimoje ir parapijoje. Kviečiame aktyviai dalyvauti jubiliejais iškilmsė, kurios bus surengtos Vilniuje ir Šiluvoje, Varduvoje ir Krekenavoje, Pirvašiuose ir Kapsuke, ir visur semtis tos gyvos krikščioniškos dvasios iš Viešpaties žodžio Evangelijoje ir iš Eucharistijoje gyvenančio ir besiaukojančio Jėzaus. Gerkime Viešpaties žodį iš Bažnyčios lūpų, Viešpaties meilę iš jo Širdies drauge su mylimąja dvasine mūsų Motina, kuri yra "Tėvo Dukte mylima, Dievo Sūnaus Motina, sužieduota, vainikuota Dvasios Švenčiausios" (vysk. Baranauskas).

Ir švęsdami, ir darbuodamiesi parodykime, kokias žavi ir šiandien aktuali yra ta gyvoji krikščioniškoji dvasia: ji mus įgalins nuosirdžiai vykdyti palaiminguosius Dievo planus, atsiliepti į giliausius žmonių troškimus; įgalina padaryti, kad mūsų žemėje būtų šviesiau ir gražiau.

Mes, Dievo Apvaizdos lėmimu ir Bažnyčios patvarkymu skirtieji Lietuvos vyskupijų Vadovai, Sutvirtinimo sakramento teikiame jums Šventosios Dvasios dovanas ir laukiame vien to, kad jos įkvėpta išmintis ir supratimas, sugebėjimas ir ištvermė, patarimas ir pagalba gėriui, ir didžiulis atsakomybės jausmas už dabartį ir ateitį, už save, Bažnyčią ir Tėvynę... jums vadovautų ir jus visur lydėtų. Laukiame ir linkime, kad jūsų žodžiai, darbai ir maldos išreikštų gyvą krikščionišką dvasią, nes tikrasis krikščionybės triumfas - tai Šventosios Dvasios viešpatavimas kiekvienoje geroje širdyje. Amen.

Tito, kad ir jie būtų teisiami, kaip buvo Hitleris ir jo pavaldiniai už 6 milijonus žydų.

Zinoma, kad karo laimėtojai slėpėsi už priimto teisinio dėsnio, jog už valdovų ir valdžių sprendimų pasėkas atsako valstybės, o ne pavieniai asmenys.

Bet jie nugalėtiesiems nutylėjo, kad tos valstybės, o nes kas kitas, turi teisę teisti ir bausti pagal savo konstitucijas ir tik savo valdžių tarnautojus ir karijus.

Vokietijos, Japonijos ir Pabaltijo valstybės buvo išardytos, kons titucinės teisės panaikintos, o ne teisėtą teisminį darbą atlikinėjo Amerika, Sovietų Sąjunga, Britanija ir Prancūzija pagal savo tam reikalui sukurtus politinius įsiteisnimus, kurių tuoj pat jos pačios nesilaikė ir dabar nesilaiko.

Todėl ir yra labai nuostabu, kad 40 metų vėliau vis dar atsiranda suinteresuotų veiksmų ir asmenų konspiracija, kuri tais nugalėtojų nepaisomais pragaištingais politiniais įsiteisnimais ir tais pačiais politiniais motyvais naudodamiesi bando atsiskaityti su karo pabėgėliais, apkaltindama juos karo nusikaltėliais.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO LAIKRASTIS,

Redaktorė J. Žitkevičienė, 29 Ormond Rd., Moonee Ponds Vic. 3039.

Gegužės mėnuo

Lietuvoje gegužės mėnuo yra gražiausias pavasario mėnuo. Visa gamta jau atbudus iš po šalotos žiemos. Medžiai žaliuoja šviesiais jaunais žaliais lapais. Laukai ir darželiai pilni gražiausių gėlių. Ypač sodai ir krūmai pasipuošia žydnčiais žiedais, kuriuose pilna darbščiųjų bičių. Aplinka pripildyta kvapnaus oro, šilumos ir paukščių čiulbėjimo. Gegužės mėnesį daugiausia gegutė kukuoja. Vaikai laksto lauke ir džiaugiasi, kad šaltis pranyko.

Gegužės mėnuo vadinamas Marijos mėnuo, nes žmonės vakarais susirinkdavo Litaniją ir giesmes giedoti. Mergaitės nupindavo iš gėlių vainikus ir puošdavo Marijos statulas bei paveikslus.

Gegužės mėnesio pirmą sekmadienį taip Lietuvoje, taip ir Aus-

traliijoje yra švenčiama Motinos Diena. Visi vaikai dažniausiai atsikelia anksti iš ryto, paruošia pusryčius mamom, sveikina jas ir duoda dovanėles. Čia, Melbourne, Parapijos mokyklos mokiniai pasirodo Motinos Dienos koncerte po pietų Lietuvių namuose.

Gegužės mėnesį yra Romo Kalantos minėjimas. Romas Kalanta buvo jaunuolis studentas, kuris paaukojo savo gyvybę už Lietuvos leisvę. Minėjimas švenčiamas gegužės 14 dieną.

Gegužės mėnuo man patinka, nes turi skirtingas šventes. Gegužės mėnesį reikia melstis į Mariją, kad galėtume pamatyti tikrą pavasario gegužės grožį laisvoje Lietuvoje.

Andrius Kaladė
Lit. kursai, Melbourne

KUO BŪTI UŽAUGUS

Kada aš pirmą kartą rugsėjo 1 d. 1981 metais Lietuvoje nuėjau į mokyklą, mokytoja visus vaikus klausinėjo kuo jie norėtų būti užaugę. Aš pasakiau, kad noriu būti kunigu. Kitą dieną mamą kvietė pas mokyklos direktorę. Bet mama nors ir žadėjo direktorei auklėti mane be tikybos, to nedarė. Aš priėjau prie pirmos Komunijos Alytaus bažnyčioje. Dabar jau man tryliką metų, aš gyvenu laisvame krašte, galiu būti kuo noriu. Man patinka mokytis Australijos mokykloje. Lietuvoje buvo išskiriami geri mokiniai, jie būdavo viešai giriami ir kiti jų nemėgo. Krepšinį žaisti galėjo nevisi, nes nebuvo kur. Man labai patinka sportas, ypač krepšinis, nes aš esu kaunietis, kur žaidžia Kauno "Žalgiris". Aš dažnai prisimenu savo močiutę, kuri buvo labai gera ir mane mylėjo. Ji vis sakydavo: "Tik užaug, vaikeli, sveikas, būk geras žmogus ir galvok".

Mama nori, kad aš studijuočiau lietuvių kalbą, ir užaugęs dirbčiau Amerikoje, kur neseniai įsteigta Lietuvių Kalbos Katedra. Tai kainavo pasaulio lietuviams \$ 600.000. Gal būt aš ir studijuosiu lietuvių kalbą.

Man patinka istorija ir sekasi kalbos. Bet aš labiausiai norėčiau būti prekybininku. Pirkliai visada būdavo turtingi. Aš skaičiau apie Marko Polo ir kitus. Pirkliai daug keliavo ir praturtėjo. Tada aš galėčiau nupirkti mano seseriai Lietuvoje automobilį, broliui video kamerą, o mamai namą prie ežero. Jei Lietuva taptų laisva ir aš turėčiau pinigų, aš pastatčiau Lietuvoje namus gerantiems vaikams. Bet aš dar nežinau kuo tikrai būsiu. Gal man kas nors

galėtų parašyti ir patarti? Laukiu laišku.

Antanas Guoga
Lit. kursai, Melbourne

Redakt. pastaba. — Mielas Antanai, puikus rašinėlis. Turi gerų norų. Norėtum būti prekybininku. Taip, jei trokšti pinigų ir turto — geriau rinkis prekybininko, bankininko ar advokato profesijas.

Jei tu nežinai kuo būti, siek mokslo, kuris visuomet buvo, yra ir bus labai svarbus įvairiose gyvenimo srityse. Dar esi jaunas ir besimokydamas pajusi kas patinka ir miela. Klausk patarimų tėvelių, mokytojų, o ne svetimų žmonių, kurie tavęs nepažįsta. Linkni puikios sėkmės!

I Š K Y L A

Su vilkiukais ir paukštytėm ejom iškylauti. Visų pirma nuvažiuojam į Melbourne Flinders Street stotį. Nusipirkom bilietus. Dar palaukėm kol visi vilkiukai ir paukštytės atvyko ir sulipę į traukinį važiuojam vieną valandą iki Upper Fern Tree stoties. Iš ten pėsti nuėjom į rezervą. Ten žaidėm, pietus valgėm, keliavom, žaidėm ant supynių, sukūrėm lauzą, dainavom gražių lietuviškų dainų. Paskui vėl traukiniu grįžom į Melbourne ir ejom namo.

Antanas Špokevičius, 8 metų

Linas Špokevičius, 6 metų, rašo: "Iškyla buvo labai gera, ejom pasivaikščioti ir mes matėme labai daug naujų dalykų".

Pirmos masinės deportacijos

Pavienių asmenų deportacijos prasidėjo, kada rusų komunistai užėmė Baltijos kraštus ir perėmė valdžią. Buvo išvežti ministeriai, vadai, valstybės tarnautojai ir turtingesni tautiečiai. Masiniai išvežimai prasidėjo 1941 metais birželio 13-tą ir 14-tą dienomis. Šie išvežimai buvo suplanuoti daug anksčiau. 1939 m. spalio 11-tą valstybės saugumo organizacijos komisaras generolas Serov buvo pasirašęs dokumentą nr. 001223, kuris nustatė išvežimų būdą. Jis buvo sudarytas, kai lietuvių delegacija puotavo Kremliuje po pasirašymo draugystės sutarties tarp Rusijos ir Lietuvos.

Kelias dienas prieš trėmimus, visi atliekami sunkvežimiai buvo surinkti ir pastatyti prie policijos stočių. Žmonės nieko neįtarė. Tada vidury nakties tarp birželio 13 ir 14-tos NKVD organizacijos nariai ir ginkluoti bolševikai užpuolė namus, butus ir ūkius, leido žmonėms pasiimti tik kelis asmeniškus daiktus ir sunkvežimiais

buvo nuvežti į traukinio stotis, kur buvo sugrūsti į prekinus vagonus su užkaltais langais ir išpjauta skylė grindyse.

Kelionė į Sibirą truko net visą mėnesį. Kadangi buvo karščiausias metų laikas ir žmonės buvo labai sugrūsti vagonuose, daugumas mažų vaikų ir senelių mirė pakelyje.

Deportacijų sąrašai buvo vėliau rasti, kai rusai komunistai pasitraukė artėjant vokiečių kariuomenei. Estijos sąrašas buvo 11.157 pavardės, Latvijos 16.205 pavardės ir Lietuvos sąrašas 21.114 pavardžių.

Linas Kasperiušas
Lit. kursai, Melbourne

I Š V Y K A I M O E

Vasario šešioliktosios minėjimo proga nuvažiuojame į Moe. Ten įdomią paskaitą skaitė A. Baltrukonienė. Buvo maloni ir šilta diena, tai buvo daug suvažiaavę žmonių iš visų apylinkių.

Po paskaitos ir pietų ejom pasivaikščioti po p. Šabrinskų ūkį. Jų ūkyje buvo visokių gyvulių. Matėme karvių, veršiukų ir gražų būrį baltų žąsų. Apylinkė ten kalnuota, o vienoje pakalnėje buvo trys gražūs ežeriukai, kuriuose matėme žuvyčių. Prie prūdų buvo sena automašina ir ant baslio pakabinta baidyklė - iškamša, aprengta vyriškais drabužiais.

Mums ir tėveliams patiko kelionė, bet buvo me išvargę, kada vėlai grįžome. Sekantį rytą nesinorėjo eiti į mokyklą, bet aišku, reikėjo.

Lina Didžytė
5 skyrius, Melbourne

AŠ ESU MEDIS

Aš esu medis,
Taip didelis ir žalias.
Pilnas mažų, gražių žiedų.

Tačiau yra, ir kai aš
Nenoriu būti būdama medis,
Tai, kada jie mane nukerta,
Ir manęs daugiau nėra ...

Elena Sliogerytė, Sydnėjus

PASAULYJE vienas iš tūkstančio žmonių kalba lietuviškai. Ar tu vienas iš jų?

MIELI MAMYTE IR TĖTE,

Prieš einant į lovą miegoti, Daliukas užsinorėjo gerti šilto pieno. Mes jam sakėme "ne", - bijojome sugadinti elektrinį šotį, nes mes nemokėjome su juo elgtis. Tai Daliukas nieko nepaklausęs pats pradėjo darytis. Mes sėdėjome — aš dariau dalyką dėl klubo, o Daina skaitė. Tik, pykšt, pykšt! - Daliukui perdegė elektrinis šotis. Mes nežinojome ką daryti? Tai išpylėme pieną ir ejom visi į lovą.

P.S. Mes ne "išpylėm", mes į puoduką supylėm.

Lina Didžytė, Melbourne

Prez. Reagan prie Berlyno sienos

Esame nupratę išgirsti tiesą apie rusus iš Vakarų politikų lūpų. Dėl jų daugmetinio pataikavimo priešui, jie yra virtę nebyliais. Dėl to Reagano paraginimas, kad Gorbačiovas turėtų sulyginti su žeme gėdingą Berlyno sieną, jei jis rimtai galvoja apie "glasnost" politikos įgyvendinimą, yra maloni išimtis.

Tik čia trūko pridėti, kad rusai taip pat turėtų pasitraukti iš Afganistano ir iš Rytų Europos, jei Maskva nori nusiginkluoti ir užmegzti normalius santykius su Vakarais. Sienos nugriovimo nei atominių raketų atitraukimo dar neužtenka.

Turim suprasti Amerikos prezidentą. Jei jis būtų pasakęs visą tiesą, o ne jos menką dalį, būtų pradėję rekti visų kraštų politikai ir spauda, kad jis išprovokavo Sovietų Sąjungą, kuri ko gero nutrauks nusiginklavimo derybas. Tikėkim, kad jo santūrumo priežastis čia ir buvo.

Berlyno siena yra Vakarų bailumo išvada ir kartu simbolis. Dar daugiau, ji yra grūmojantis pirštas, primenąs, kad demokratijų nuolaidos tik didina agresoriaus apetitą, vietoj padėti susitarti su Sovietų Sąjunga.

Rusai ją pastatė 1961 metais, kad sustabdytų masinį vokiečių bėgimą iš komunistinio rojaus. Jei žmonės būtų toliau bėgę į Vakarų po 200.000 per mėnesį, tai su laiku rusų zona būtų likus be gyventojų. Legaliai Maskva neturėjo teisės tai daryti ir Vakarų aliantai galėjo ir turėjo teisę ir pareigą neleisti rusam statyti. Neturėjo Vakarai nei karinės persvaros jų nusistatymui paremti.

Po numalšinimo vokiečių sukilimo Rytų Berlyne 1953 metais ir vengrų 1956 metais, Maskva įsitikino, kad, jei Vakarai nedrįso įsikišti dėl anų kraujuotų žudynių, tai jie niekad nesipriešins ir dėl šitos sienos statymo. Atspėjo. Vakarai atsakė tyla į šitą Maskvos išsiokimą. Įsitikinę Vakarų bailumu, Kremliaus vadai rizikavo tolimesnes agresijas išeidami ir iš Europos ribų. Ėmė vieną kraštą po kito Afrikoje ir Centrinėje Amerikoje. Pasiuntė karinius dalinius į Afganistaną, arčiau žibalo versmių, kurias kol kas paliko

— Prof. inž. Jono Šimoliūno, visuomenininko, valstybininko, profesoriaus monografiją parašė Litanistikos instituto narys inž. dr. Jurgis Gimbutas. Monografija bus apie 250 puslapių, 60 nuotraukų ir supažindins su velionio lietuviška veikla Rygoje, Suomijoje, Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Jo rūpesčiu pastatyti Lietuvoje pirmieji gelžbetono tiltai, atliktos Klaipėdos ir Šventosios uostų statybos, ruošė naują inžinierių kartą Lietuvoje. Amerikoje vadovavo Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungai. Monografiją leidžia Lietuvos šaulių sąjunga tremtyje. Kaina US \$ 12. Prenumeratą priima Ivd. J. Skeivys, 6601 Artesian Ave. Chicago Illinois 60629, USA. Čekiai turi būti rašomi: Lithuanian National Guard.

Rašo Dr. J. Kunca

artimai ateičiai. Vakarų politikai, nors ir protestavo, tikrumoje tikėjosi, kad sovietai greit viską sutvarkys ir pasaulis pamirš ir šitą neteisębę ir kartu naują Vakarų bailumo parodymą. Kai po 2-ju metų Afganistano laisvės kovotojai vis dar besipriešino, jau reikėjo bent pasiūsti senus ginklus ir maistą. Tik visai neseniai tiem kovotojam buvo pasiūsta ir priešlėktuvinių raketų, kurių dėka jie pradėjo padaryti puolantiems rusams didelių nuostolių. Maskva prašneko apie derybas ir pasitraukimo galimybę.

Jei Afganistanui pavyks išlikti laisvam, tai tik dėl jo žmonių pasiaukojimo ir pasiryžimo, bet ne dėl Jungtinių Tautų nei Vakarų neva tai užtarimo ir vėlyvos nepakankamos pagalbos.

Bailus Vakarų nuolaidumas iškino Maskvą, kad ji gali plėsti nekludoma savo imperiją, kol galų gale palaidos pačius Vakarų ir su tuo paskutines pavergtų viltis kada nors išsilaisvinti. Sovietų bazės atsirado Kuboj, prie Amerikos pakrančių, ir greit gal bus ir Nikaragvoj. Kol Amerikos kairieji

puola krašto patriotus dėl "nelegalios" pagalbos teikimo Contras, sovietai ginkluoja ir stiprina Nikaragvos komunistinį režimą ir planuoja savo bazes tame krašte.

Vakarų politikų bailus elgesys ir rusų propaganda įtikino laisvojo pasaulio mases, kad nereikia prieštarauti Maskvai, kad geriau nusileisti ir išvengti atominio konflikto. Kai Sov. Sąjunga užpuola naują kraštą, žmonės ir net spauda sako, kad Maskva tai padarė dėl saugumo sumetimų. Jei demokratijos mėgina gintis, tai jau skaitoma pavojinga rusų provokacija. Taikos Maskvos suorganizuotos grupės reikalauja vienpusiško Vakarų nusiginklavimo, bet niekad nemini sovietų apsiginklavimo. O mūsų politikai neprasitaria nei vienu žodžiu apie reikalą duoti laisvę Rytų Europai, atitraukti rusų armijas iš Afganistano.

Tokiu liūdnu momentu yra gera išgirsti prez. Reagano žodžius prie Berlyno sienos. Tik reiktų, kaip minėjom, juos papildyti reikalavimu laisvės visom pavergtom tautom. Reikia, kad Vakarų bailumas ir neryžtingumas užleistų vietą tvirtai laikyusiai santykiuose su imperialistiniu priešiu, praratusiu nesutikti jokio pasipriešinimo iš Vakarų pusės.

SĖKMĖ GINANT TĖVYNĖ NUO SOVIETŲ

Iš diplomatinų šaltinių buvo patirta, kad praėjusių savaitę afganai rezistentai iš pasalių užpuolė ir pagrobė apie 20 sovietų civilių, jų tarpe 3 moteris. Spėjama, kad rezistentai civilius pagrobė tuo tikslu, kad vėliau juos galėtų iškeisti į sovietų nelaisvės paimtus laisvės kovotojus. Diplomatai tvirtina, kad rezistentai pastaruoju laiku smarkiai išplėtė karines akcijas sostinės Kabulo apylinkėse. Įnirtingi ginkluoti susirėmimai tarp sovietų ir laisvės kovotojų dabar vyksta Paktia provincijoje, rytų Afganistane, kur rezistentai nukovė apie 70 sovietų karių, numušė 1 sovietinį lėktuvą ir du sraigtasparnius. Turimomis žiniomis Baghlan mieste susirėmimų metu apie 8 šimtai vyriausybės kariuomenės karių su ginklais perėjo į laisvės kovotojų pusę. Tai didžiausias vyriausybės kariuomenės dezertyrų skaičius po praėjusių metų kovo mėnesio, kai Khost mieste 9 šimtai vyriausybės kariuomenės karių įsijungė į laisvės kovotojų eiles. Diplomatai tvirtina, kad yra jaučiamas tam tikras įtempimas tarp buvusio prezidento B. Karmal ir dabartinio vadovo Nejibullah šalininkų.

Platūs darbo plotai... (Pranui Pusdešriui 70 metų)

Sakoma, kad yra žmonių, kuriems pati širdis paliepia rašyti — kurti. Toks yra Pranas Pusdešris, paskutinę rudens dieną, gegužės 31-ą, sulaukęs 70 m. amžiaus. Sv. Kazimiero parapijos taryba gegužės 31 d. sekmadienio popietę sukvietė visą parapijos "aktyvą" praleisti porą valandų su jubilatu.

Vaišės, kurios įvyko Lietuvių katalikų centro salėje, pradėjo tarybos vicepir. V. Baltutis, pakviesdamas kleb. kun. J. Petraitį palaiminti stalą. V. Baltutis trumpai nušvietė Prano veiklą, jos plotį ir įnašą į Adelaidės lietuvių gyvenimą, ypač į Lietuvių Caritas - šv. Kazimiero parapijos vystimąsi. Pranas buvo vienas iš pirmųjų jos steigėjų ir kūrėjų. Nuo pat pirmų dienų Pranas įsijungė į darbą ir uoliai, nepavargdamas su pasišventimu ugde centro veiklą. Jo finansinė parama ir centro veiklos propagavimas mūsų spaudoje paragino ne vieną jungtis į parapijos religinį ir kultūrinį gyvenimą. Tuometinėje jaunoje mūsų bendruomenėje buvo daug ir įvairių nuomonių ir pažiūrų. Teko ir Pranui "kovoti" plunksna, ginant parapijos būtinumą, lietuviškų pamaldų reikalingumą, religinę ir kultūrinę veiklą, kylančią iš sukurto Lietuvių katalikų centro. Tai atėmė daug laiko ir reikėjo įtempti jėgas, kad parapija virstų realybe.

Tikrumoje Prano širdis labiau veržėsi prie kūrybinio darbo, kuriam jis pašventė didesnę dalį savo laisvalaikio.

Rašyti Pranas pradėjo būdamas dar mokykloje. Jau nuo pat mažens poezijoje neieškojo kažkokių modernių naujovių, bet gražiu lietuvišku žodžiu pynė eiles, kuriose degė tėvynės, Dievo ir tiesos

meilė, ištikimybė jaunystės idealams. Išėivijoje Prano poezijoje suskambo skausmas, nostalgija, prarastos tėviškos ilgesys, bet viltis negesinama; ji gyva ir reali tikėjime, Dievo teisingume ir tiesos pergaleje.

Pranas domėjosi teatru, jų spektaklius sąžiningai lankė ir kiekvieną iš jų aprašė spaudoje, išgvildendamas aktorių sukurtus charakterius, sceninį paruošimą ir kitus su vaidyba susijusius spektaklio niuansus. Jo žodis pastabus, teisingas, nors kartais ir kandus, bet jau tokia visų kritikų silpnybė.

Pranas parašė keletą dramų, kurias Adelaidės teatralai sėkmingai suvaidino. Dramose, kaip ir poezijoje, Pranas neieško naujų srovių, nesiveja modernizmo, bet ištikimai tarnauja lietuviškam žodžiui nuo scenos. "Šviesa nuo kalno", "Tolimieji horizontai", "Vardan Dievo", tai religine ir tautine kultūra paženklintos dramos, kuriose iškeliamas Dievo ir žmogaus ryšys istorijos bėgyje. "Vardan Dievo", tai paskutinė Prano parašyta drama Lietuvos krikšto 600

metų jubiliejui. Teko nugirsti, kad Melbourn teatralai žada ją pastatyti. Tikimės, kad jie aplankys ir Adelaidę.

Pranas yra parašęs daug trumpų škiečių, kuriuose iškyla humoristinėje šviesoje mūsų "nuodėmės" ir ydos. Jo sukurtuose kupletuose girdėjome savo pačių gyvenimo posūkius, kurie sukėlė įspėną. Tai tik keli sakiniai apie Prano kūrybą, kurią surinkus vertėtų išleisti, nes tai gražus įnašas į mūsų išėivijos ir bendrai į lietuvių literatūrą.

Susirinkę svečiai sudainavo Pranui "Važio, valio". Ilgesnį žodį apie Prano gyvenimo kelią tarė Augustinas Kubilius. Jis nušvietė Prano kūrybinę veiklą, apibūdindamas jo kūrybos kai kuriuos aspektus. "Nemuno dukros", kuriom vadovauja S. Pusdešrienė (Prano žmona), padainavo tris dainas. O jo paties sukurta dainą: "Pamilo dobilas laukų ramunę", pačiam jubiliatui vedant, sudainavo visi svečiai. Ši daina juk yra tapusi "liaudies" daina, nes tikrai nedaug kas žino jos autorių.

Jubiliatą sveikino kleb. kun. J. Petraitis, tarybos vicepir. V. Baltutis, Z. Vencienė (Kat. mot. d-ja), V. Opulskis (šv. Kazimiero bažn. choras), E. Varnienė (šv. Kazimiero savaitg. mokyk.), J. Mišauskas (teatras "Vaidila"), B. Sabeckis (ateitininkai), L. Kubilius, J. Stepanas ir kt. Visų sveikinimuose ir linkėjimuose vyravo padėka už plačią - visą parapijos kultūrinį ir religinį gyvenimą apimančią veiklą. Palinkėta Pranui daug energijos, sveikatos ir Dievo palaimos.

Tegul visi linkėjimai virsta realybe, nes Tavo, Pranai, darbo plotai reikalauja didelio pasišventimo ir neišsenkamos energijos. VB

A.A. Aldona Zakienė

Visos gėlės nuvysta. Visos žmogaus gyvenime skleistos šviesos ir debesėliai, džiaugsmas ir rūpesčiai, užlūžę Mirtyje nebetenka šioje Žemėje svorio, kuris staigiai persikelia Amžinatvėn, kuria tikime. O ten žmogaus gyvenimas yra jau sveriamas Dievo gailestingumo svarstyklėmis, į kurias jau neįkris nei mūsų apgailestavimas, nei ašaros. Buvo gyvas žmogus. Jo nebėra. Vietoj jo mums telikę tik šiandien skaudūs, rytoj blėstantys prisiminimai.

Aldona Urnevičiūtė - Zakienė gimė 1904 m. Daukšų bažnytkaimyje, vargonininko šeimoje. Lankiusi gimnaziją Marijampolėje, ištojo į ten veikusią mokytojų seminariją, kurią baigusi mokytojavo amatų mokykloje Seirijuose ir vėliau Daugose ir Žemėlio vidurinėje mokykloje. 1930 m. ištėkėjo už vyr. leitenanto (vėliau kapitono) Edvardo Zakio.

Vokietijoje Zakiai gyveno Schweinfurto ir Wuerzburgo stovyklose. Į Australiją atvyko 1949 m. ir apsistojo Adelaidėje, kur Aldona susirado darbą biskvitų fabrike, šeštadieniais mokytojaujama kun. dr. P. Jatulio įkurtoje lietuvių vaikams mokykloje, o vėliau šv. Kazimiero liet. mokykloje Liet. kat. centre.

Paskutiniaisiais metais Aldona pajuto sunegalavusią širdį ir pasunkėjusį kvėpavimą, kelis kart buvo ligoninėje, bet vis pasveikusi grįždavo namo, tačiau paskutinį kartą nuvežta į Royal ligoninę jau nebegrįžo. Ji kun. J. Petrachio aprūpinta sakramentais mirė gegužės 30 d., baigianti 83-sius savo amžiaus metus.

Birželio 2 d. vakare velionė buvo atvežta šv. Kazimiero bažnyčion, kur kun. J. Petrachis su gausių susirinkusių būriu sukalbėjo rožinio dalį ir kitas maldas už mirusios vėlę. Birželio 3 d. po iškilmingų gedulingų Mišių, kurių metu giedojo bažnytinis šv. Kazimiero choras, Aldonos kūnas buvo palydėtas į Centennial Park kapines, kur atsisveikinimo žodžius dzūkų vardu tarus V. Neverauskui ir jautria kalba su ja atsisveikinus šv. Kazimiero liet. mokyklos vedėjai E. Varnienei, a.a. Aldonos kūnas, palydėtas Vieš paties angelas giesmės, buvo atiduotas žemei. Visi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti šermentų pietums, kurie buvo parošti Liet. kat. centre.

Prisiminimais grįžtant į a.a. Aldonos Zakienės nueitą gyvenimo kelią, prieš akis iškyla mitologinis paukštis feniksas, kuris, kaip peršų legenda sako, neturėdamas kuo pamaitinti savo vaikus, snapu praplėsdavo savo krūtinę ir juos pagirdydavo savo krauju. Aldonos pati ryškiausia žmogiškoji žymė buvo jos nepaprastas rūpestingumas savo šeima ir jai visiškai atsidavimas. Ji savo lešomis išmoksino du savo brolius, jiems besimokant laikė juos apgyvendintus kiek galėdama savo - Zakių bute, jų sėkmėmis ir nepasisekimais rūpinosi dieną ir naktį ligi pat mirties. Adelaidėje gyvenant ir prasišėrus geležinei uždangai siuntiniams į Lietuvą, jos rūpestingum-

mas nukrypo į ten likusius gimines. Zakiai apsisprendė neturėti nei savo namo, nei lėptinį save gyvenimo prabangą, o vietoj to visomis išgalėmis šelpti Lietuvoje esančius artimuosius gimines. Kai po jo žmonos mirties aplankiau E. Zakį, jis parodė giminėms išsiųstų siuntinių pakvitavimų didžiulį pluoštą ir pasakė, kad jų išsiųsta už virš \$ 70.000 sumą. Zakiai buvo tikrai besimylinti vedusiųjų pora, todėl nenuostabu, kad a.a. Aldonos altruizmas ir rūpinimasis šeima visuomet sulaukdavo jos vyro pilno pritarimo.

Zinant Aldonos feniksišką atsidavimą savo šeimai darosi suprantama, kodėl ji šeimoje nebuvo vadinama vardu ar seserimi, bet tik Mieliausia. Tas pavadinimas yra labai daug pasakantis.

Mieliausiai negrįžtamai iškeliauvus pas Amžinąjį Teisingumą a.a. A. Zakienės tie visi gerieji darbai ją palydėjo į ten. O jos netekimas atvėrė ne tik duobę kapinėse, bet gilų skausmą vienišumui likusiam jos vyrui Edvardui, sesei Elenai Dainienei, broliams Alfonsui ir Stasiui Urnevičiams ir jų šeimoms. Savo mirtimi Mieliausia jiems suteikė galbūt pirmą ir tikrai paskutinį skausmą.

Tesikreipia ir Viešpats Danguje į ją Mieliausios vardu. Pr.P.

Varpo klubo balius

Gruodžio 13 d. gražiose Lietuvių klubo patalpose varpiečiai su savo rėmėjais linksmiai praleido vakarą tradiciniame baliuje.

Ilgametis Varpo rėmėjas Vladas priėjęs sako: "Kokia puiki muzika, europietiška ir nepergarsi. Tik sakyk jiems, kad grotų ir nesustotų". Taip ir buvo. Soko jaunimas ir mes kiti iki paryčio. Taip pat ir vakarienei gavo pagyrimą. O geriausias komplimentas tai, kad dalyviai pakartotinai vakarieniavo. Onutė pasiskundė, kad negali baigti net vienos porcijos, nes ir taip buvo per daug. Kelnerių pareigas atliko vyrų krepšininkai. Gražiai apsirengę, kaip vėjai lakstė po salę ir niekam nereikėjo laukti. Buvo turtinga loterija, kurią pravedė Birutė Adomavičienė ir Irena Stumbrienė. Reikia neužmiršti ir baliiaus staigmeną. Tai "Mr. Varpas" gražuolio rinkimė. Išsirikiovo net aštuoni gražuoliai, kurie pretendavo į šį titulą. Kiekvienas iš eilės turėjo parodyti ką jis sugeba ir pagal žmonių plojimus buvo nutartas laimėtojas. Vienas būgnais mušė, kitas gitara pagrojo, trečias parodė savo madingą eisena, ketvirtas raitėsi ant žemės šokdamas, penktas savo muskulais bandė užimponuoti publiką, o kiti bandė įrodyti savo patrauklumą moteriškai lyčiai. Triukšmingu plojimu buvo nuspręsta, kad Varpo gražuolio titulas šiais metais priklausė Leviui Sadauskui.

Už skanią vakarienę esame dėkingi virtuvės vadovei Zitai Sadauskienei ir jos padėjėjoms p.p. Jurgelaitienei, Dr. Zdanienėi ir Adomavičienei.

Pyragus paaukojo J. Ariene, D. Antanaitienė, V. Kasperaitienė, V.

Balnionienė, Z. Muceniekiene, R. Statkuvienė ir B. Adomavičienė.

Fantai buvo paukoti Vyto Jasulaičio - laikrodžio, karoliai ir lempa, Irenos Stumbrienės - brangakmeniai, Oželio dvi bonkos šampūno, Valės Balnionienės lėkštė, Jauniaus Vaitkaus likerio bonka, Rasos Statkuvienės mašinos radija ir visa eilė kitų fantų iš Doncaster - Bulleen komandų.

Aukos gautos iš Vinco Ališausko, buvusio Varpo klubo pirmininko \$ 20, Petro Mažilio \$ 20 ir iš Antano Griškio \$ 4.

Visiems aukotojams ir prisidėjusiems prie baliiaus pasisekimo varpiečiai taria aciu. V.K.K.

Pabaltiečiai mini trėmimus Melbourne

(Atkelta iš 2 puslapio)

Sekantis kalbėtojas buvo Bruce Skeggs, pirmininkas "Freedom Coalition" organizacijos, reprezentuojančios 28 organizacijas, kovojančias už laisvę. Jis perspėjo apie vykstančią sovietinę ekspansiją ir sakė, kad yra ko susirūpinti, nes tik 20 tikrų demokratijų yra likę pasaulyje. Pasveikino pabaltiečius už jų ištvermę siekiant laisvės ir baigė šūkiu: "Tegyvuojia laisvė!"

Meninė programa, kuri sekė kalbas, savo švelnaus tono dainomis tinkamai nutelkė klausytojų jausmus šia liūdna proga. Ją gražiai atliko lietuvių trio "Svajonės", estaičių duetas ir latvių choras "Daina". "Svajonės" - Birutė Kymantienė ir Virginija Bruožytė, pianinu akompanuojant Z. Prašmutaitė, su giliu įsijautimu ir

meistriškumu padainavo tris dainas: 'Augo obelė', 'Plaukia sau laivelis' ir 'Nemunas atves'. Lietuviai tikrai galėjo jų pasirodymą didžiuotis. Klausytojai liko suduodinti ir garsiai dėkojo plodami. Dailios jaunos estaitės Si:ja Kivivali ir Pia Maganov, Martinui Lukui palydinti pianinu, gražiai padainavo dainą apie Estiją. Po to publika buvo maloniai nustebinta išvydusi scenoje gražų būrį latvių jaunimo. Suskaičiavau 30 galvų. Tai naujasis jaunimo choras "Daina", kurį Zane Ritere dirigavo dvejose latviškose dainose.

Padėką kalbėtojams, programos vykdytojams, dalyviams ir Melbourne Lietuvių klubui už patalpą tarė buvęs Baltų Tarybos pirm. Algis Žilinskas. Jis taip pat trumpai vėl iškilė svarbesnius atmintinius šio minėjimo aspektus, įskaitant tai, kad per visas įvykusias deportacijas ir vėliau partizaninėse kovose, iš 5 milijonų pabaltiečių iš viso vienas milijonas žuvo. Mes to niekada neužmiršime, nes jie buvo mūsų giminės.

● Popiežius Jonas Paulius II sekmadienį sugrįžo iš Lenkijos. Varšuvos aerodrome jį atsisveikino ir Lenkijos premjeras Jerzelskis.

BAŽNYČIA LENKIJOJE REIKALAUJA LAISVŲ

KATALIKIŠKŲ ORGANIZACIJŲ

Šiandien Lenkijoje mums reikia autonomiškai veikiančių katalikiškų organizacijų, per kurias veiklūs katalikai galėtų vykdyti savo religinę ir socialinę programą, - taip pareiškė Lenkijos Vyskupų konferencijos sekretorius vyskupas Dombrovski pokalbyje su Austrijos katalikų žinių agentūros Kathpress redaktorium Varšuvoje.

Šiuo metu, deja, apgailestavo vyskupas Dombrovski, - yra tiek maža vilties, kad valdžia leistų tokiom laisvom organizacijom veikti. Valdžia visada teisinasi tuo, kad, leidus katalikiškas organizacijas, savaime iškiltų reikalavimas leisti ir politines partijas.

Vis naujai išskylančių uždavinių akivaizdoje - pažymėjo Vyskupų konferencijos sekretorius - Bažnyčia deda visas pastangas praplėsti savo veiklos akiračius. Bažnyčia Lenkijoje yra tautos masių Bažnyčia, iš kurios yra laukiama aiškia įsipareigojimo ir kultūrinėje bei tautinėje plotmėje. Vysk. Dombrovskis apgailestavo, kad Bažnyčios ryšiai su ūkinėmis sferomis Lenkijoje šiuo metu yra dar labai silpni. Dėl to ir Bažnyčios gimamas profsąjungų pliuralizmas dar neturi galimybės būti įgyvendintas. LRTV

"TEVIŠKES AIDŲ" SKAITYTOJAI!

Maloniai prašome visų apsimokėti prenumeratą. Kas nori gauti pakvitavimą, pridėti pašto ženklą. Adreso pakeitimui pridėti \$ 1. Nepamirškime ir savo dalį "Tėviškės Aidams" įrašyti į Testamentą. Dėkojame iš anksto.

ALK Federacijos Valdyba

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

A.A. Mečio Bumblio mirties kevirtose metinėse jo žmona prašė aukoti Mišias. Mečys yra miręs birželio 26 d.

Val. Čižausko dėdė Antanas Baziliauskas mirė Amerikoje. Čia jis prisimintas šv. Mišių auka.

Religinei Šalpai Aleksandra Pranaitienė aukuoja \$ 20, F. Gužas — \$ 200.

Lietuvos krikščionybės 600 m. jubiliejus bus minimas Romoje ateinančią sekmadienį, birželio 28 d. Popiežius aukos šv. Mišias bazilikoje 11 val. (Lietuvos laiku). Mišios bus transliuojamos per Vatikano radiją, o taip pat transliuos Amerikos Balsas iš Vašingtono. Apeigos užtruks 4 valandas. Pas mus jau bus sekmadienio vakaras.

Australijos vyskupų konferencija išklausė ALK Federacijos pra-

šymą ir skyrė maldas visiems Australijos katalikams birželio 28 d. už kenčiančią Lietuvą.

Ir mūsų malda ateinančią sekmadienį tegu būna už mylimą Lietuvą, kuri šiandien eina kryžiaus keliu.

Ateinantį šeštadienį a.a. Petro Naujokaičio paminklo pašventinimas Fawknere kapinėse 3.30 val. p.p., o po to šv. Mišių Kankinių koplyčioje Liet. Namuose (apie 4.30 val.). Po Mišių užkandžiai Liet. klube. Kviečiami visi artimieji ir organizacijų atstovai, kuriose velionis dalyvavo.

TEVIŠKĖS AIDŲ prenumeratas Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų priima Parapijos Kiosko vedėjas F. Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimą apsimokėti.

P A D Ė K A

Mylimai Motinai a.a. Anei KRAUSIENEI iškeliauvus į amžinybę, gilią padėką reiškiamo kun. Dr. Pr. Daukniui už Ligonių Sakramentus ir prel. Pr. Vaseriui už gedulingas Mišias ir palydėjimą į kapines. Nuoširdus ačiū visiems draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą Mišiose, laidotuvėse, aukojusiems Mišioms, už vainikus ir užuojautas - asmeniškai, laiškais bei laikraštyje.

Danguolė, Arvydas, Rūta

P A D Ė K A

Mano mylimam vyrui Albertui Erminui staiga mirus, nuoširdžią padėką reiškiau prel. Pr. Vaseriui už šv. Mišias ir palaikymą apeigas, kun. dr. Pr. Daukniui už pravedimą rožančiaus, Alisai Baltrukonienei ir Romui Ragauskui už atsisveikinimo žodžius.

Dėkoju visiems užprašiusiems šv. Mišias už velionį ir aukojusiems Austr. Liet. Fondui.

Taip pat dėkoju ir visiems, pareiškusiems man užuojautą per spaudą ir kortelėmis ir visiems pagerbusiems jį vainikais ir gėlėmis.

Kat. Mot. Draugijai gili padėka už šermenų paruošimą, ypatinga padėka Alisai Baltrukonienei už globimą manęs namuose ir per laidotuves.

Visiems laidotuvėse dalyvavusiems nuoširdus ačiū.

Joana Erminienė

P A D Ė K A

A. A. Janinai NORKIENEI mirus, netekę mylimos žmonos, motinos, uošvės ir senelės, dėkojame kun. dr. Pr. Daukniui už gedulingas šv. Mišias ir palydėjimą velionės į amžino poilsio vietą, L. Padgurskiui už pravedimą rožinio, Melbourne parapijos choristam už giedojimą Morningtono bažnyčioje per gedulingas pamaldas, mano geram bičiuliui Alfonsui Bužinskui už visokeriopą pagalbą ir jautrius atsisveikinimo žodžius koplyčioje, visoms Morningtono ponios už puikią suruoštas šermenis, visiems draugams ir pažįstamiems užjautusiems mus skausmo bei liūdesio valandoje. Esame dėkingi už maldas, atkalbėtą rožinį, gėles, užuojautas, išreiktas žodžiu bei raštu, už užprašytas šv. Mišias.

Tegul Dievas Jums visiems už tai atlygina. Visiems širdingas AČIŪ!

Nuliūdęs vyras Stasys, Sūnūs: Vladas - Paul, Raimundas, Algis, Marčios ir anūakai.

LAISVAS KŪRĖJAS
KRATOSI SOVIETŲ

Romoje koncertavo žymusis rusas violončelistas Matislavas Rostropovič, neseniai atžymėjęs savo šešiasdešimtąjį gimtadienį.

Rostropovič yra pasaulinio garso muzikas, turbūt žinomiausias dabartinio meto violončelistas, bet taip pat pažįstamas kaip orkestro dirigentas. Jau 10 m. jis vadovauja Vašingtono simfoniniam orkestrui. Prieš jam įsikuriant Vakaruose, Rostropovič priklausė Sovietų Sąjungos muzikinio gyvenimo elitui, buvo apdovanotas aukščiausiomis premijomis, buvo gerbiamas ir privileijuotas.

Bet Rostropovič yra mąstantis žmogus, kurio laisvų įsitikinimų nesugebėjo nuslopinti diktatūrinė, viską siekianti sau paglemžti sovietinė sistema. Sau ir kitiems jis reikalavo minties ir kūrybos laisvės, tuo būdu užsitraukdamas sovietinio režimo nemalonę. Jis buvo izoliuotas nuo sovietų kultūrinio ir muzikinio gyvenimo, galop, priverstas emigruoti į Vakarų, po to, kai savo namuose priglaudė režimo persekiojamą rašytoją Aleksandrą Solženitsiną ir net pareiškė viešą protestą dėl sovietinės valdžios susidorojimo su Solženitsinu. Rostropovič, betgi, nėra praradęs vilties sugrįžti atgal į tėvynę. Bet jis nori sugrįžti į tėvynę tik tai kaip laisvas žmogus ir laisvas kūrėjas. Tai jis primygtinai pareiškė Romos dienraščiui "Il Tempo" duotame pasikalbėjime. Rostropovič išreiškė įsitikinimą, kad ateis diena, kai tokios sąlygos Sovietų Sąjungoje susidarys, tačiau, kada tai įvyks, dabar sunku numatyti.

Italų dienraščio korespondentas paklausė Rostropovičiaus, ar nemanaš, kad naujausieji Gorbačiovo pažadai vykdant persitvarkymo ir atsivėrimo politiką jau yra pradėjęs laisvėjimo procesą Sovietų Sąjungoje. Į tai jis atsakė: "Gerai pažadai yra visada sveikintini, bet pažadai savaime dar nėra geri darbai. Žodžius turi lydėti veiksmai, kurių dar mažai matyti".

MELBOURNAS

PENSININKAMS!

Ruošiama pensininkų išvyka į Albury Golf Club liepos 9 d., ketvirtadienį. Autobusas išeina nuo Lietuvių namų, North Melbourne, 7.30 val. iš ryto punktualiai. Išvykos kaina tik \$ 3 už kelionę ir karštos vištienos pietūs autobuse. Dar yra laisvų vietų. Užsakyti pas Vincą Sidabrą, arba jam skambinti telef. 830 5084.

Pensininkų Valdyba

— Lietuvos Krikščionybės sukakties komiteto Kanadoje iniciatyva Toronte yra pravedamas paskaitų ciklas apie krikščionybę Lietuvoje. Pirmą paskaitą skaitė istorikas dr. Algirdas Budreckas "Senovės lietuvių tikėjimas ir jų priešinimasis krikščionybei". Paskaitininkas pabrėžė, kad lietuviai priešinosi ne pačiai krikščionybei, o politiniams kėslams, kurie anuo metu buvo siejami su krikščionybės skleidimu. Dr. Algirdas Budreckas yra gimęs Amerikoje 1937 m., visuomenės veikėjas, spaudos bendradarbis, daugelio straipsnių ir istorinių veikalų autorius.

AUKOS
TAUTOS FONDUI

Surinktos per išvežimų minėjimą Melbourne ir Geelonge.

V. Stagis \$ 30, po \$ 20 St. Lipčius, Vyt. Pažereckas, M. Prašmutienė, F. Ročius, Br. Sadauskas, E. Stundžėnas, St. Irena Tamošaičiai, A. Volkienė, Alg. D. Zillinskas, po \$ 10 A. Bajoras, A. Bakaitis, J. Balbata, J. O. Bratiškai, J. Bruožis, P. Dargis, A. Griepalėnė, J. Gylys, Z. Jokūbaitis senj., K. J. Lynikas, Petr. Mažylis, Irena O'Dwyer, J. Petraitis, V. R. Pampučiai, Aug. Ročius, Alf. Ročius, St. Ramanauskas, T. Seliokienė, St. Stropus, Pr. Sarkis, R. Šemetas, Pr. St. Švambariai, prel. Pr. Vaseris, Pr. Valonis, J. Valiauga, E. Varnienė, V. Vaitkus, J. Venckus, M. Verbylienė, J. Vizbaras, V. Žemaitis, \$ 6 A. Steponavičius, po \$ 5 Pranutė Adomavičienė, I. Arienė, Pr. Binkus, E. Dainutienė, St. Erminas, V. Gabrielaitis, K. Garliauskas, P. Jokūbaitis, V. Kasperaitis, J. Keblys, V. Kružienė, J. Kulys, M. Kymentas, Dr. J. A. Kuncai, V. Lazauskas, E. Markonienė, Aug. Medžiauskis, M. Mužinskas, L. Padgurskis, V. D. Simankevičiai, Ad. Stasytis, Pr. Šaulys, J. B. Tamošūnai, A. Vyšniauskienė, po \$ 2 J. Zitkevičienė, Ziemelis.

Viso \$ 650.

Aukos iš Geelongo lietuvių per TF įgaliojimą K. Starinską.

\$ 20 Br. Starinskienė, \$ 10 V. Aukštėjus, po \$ 5 M. Andriukonienė, St. St. Karpalavičiai, po \$ 2 Pr. Bandza, J. Buržinskas, Br. Janienė, Vl. Stuikevičius, A. Zvirbailienė.

Viso \$ 50.

Bendra suma \$ 700.

Visiems aukotojams parėmusiems Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vedamą Lietuvos laisvės kovą nuoširdžiai dėkojame.

TF Atstovybė Melbourne

C A N B E R R A

IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS

Birželio 11 vakare per 2XX radijo Lietuvių Balso programą J. Kovalskis pravedė birželio trėmių liūdno sukakties minėjimą, primindamas klausytojams, kas tą 1941 metų birželio mėnesį vyko Lietuvoje.

Birželio 14 d., sekmadienį, pamaldos buvo aukojamos St. Peter's liuteronų bažnyčioje, dalyvaujant estų chorui.

3 val. p.p. Lietuvių klubo salė jau buvo pilna pabaltiečių. Po Australijos himno buvo atidarytas iškilmingas minėjimas, kuriame dalyvavo kvietiniai svečiai: liberalų ir darbiečių atstovai, Keston College darbuotojai.

Įdomią paskaitą apie padėtį Sovietų Sąjungoje, Pabaltijos respublikų valdymą, respublikų santykius su Maskva, skaitė Dr. J. Miller, vyr. lektorius universitete politinėje srityje, kurį laiką praleidęs Sov. Sąjungoje.

Sekė estų choro dvi dainos ir poezijos skaitymas. Minėjimas buvo surengtas pabaltiečių bendromis jėgomis ir užbaigtas jų himnais.

Dar praėjo valandėlė su svečiais ir kitais dalyviais, vaišinamais mūsų Apylinkės valdybos. km.

ADELAIDE

SUMAINĖ AUKSO ŽIEDUS

Kada žmonės vedasi nesurišę visuomeniniai ryšiais su jokia organizacine veikla, jų vestuvės lieka tik uždaramo artimųjų rate. Gegužės 30 d. Adelaidėje nubangavusios Vytauto Vosylius ir Jovitės Sermontytės - Brazauskienės jungtuvės išjudino plačius adelaidiškių sluoksnius, nes Vytautas yra ilgametis veiklios ir gausios ramovėnų sąjungos pirmininkas, Parapijos tarybos narys daugelį metų, o Jovita - nuosirdi valdybos narė Adelaidės liet. kat. moterų draugijoje. Taigi nenuostabu, kad pakilioje vaišių nuotakoje jų vestuvės buvo pavadintos Ramovės ir Draugijos jungtuvėmis.

Vestuvinio ryšio ir pasižadėjimų iškilmingos apeigos šv. Mišių aukoje įvyko šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje, ta proga puošėjos A. Jasiūnienės ypatingai gražiai dekoruotoje gyvomis gėlėmis. Vedančiųjų palydą prie altoriaus sudarė liudininkai J. Bočiulis ir Jovitės dukra Mališauskienė. Klebonas kun. J. Petraitis labai įspūdingai atliko jungtūvių apeigas. Mišiose lektoriumi buvo Parapijos tarybos vicepir. V. Baltutis. Auką atnešė patys vedantieji. Gerai parinktas giesmes giedojo N. Masiulytė - Stapleton vedamas bažnytinis choras, kuriam priklauso abudu naujavedžiai.

Vestuvinės vaišės buvo rūpestingai paruoštos Liet. kat. centro salėje. Naujavedžius su duona, druska ir vynu prie durų sutiko ALK Moterų d-jos pirm. S. Pusedriene ir ramovėnų vicepir. J. Jaunutis. Vaišių programą nuotaiškai pravedė ALT "Vaidila" režisoriai V. Opulskis, nes šiai teatro grupei priklauso V. Vosylius. Su naujavedžiais humoro gijomis atasta kalba "supažindino" V. Baltutis, o po to sekusioje kalbėtojų eilėje buvo pasakyta serijos gražiausių linkėjimų, įteikta viena už kitą "mandresnių" dovanų, pridainuota eibės dainų, prikilmota taurės pačių "kilniausių" gėrimų, prisotinta skaniausiai paruoštais valgiais. Visus puotaujancius gaudė išskirtinai linksma nuotaika, be jokių būkštavimų, kaip tai pasitaiko kitose vestuvėse, kad jaunystės žingsnis nebūtų kvailyste, pagal seną posakį: jaunystė - kvailystė. Šį kartą vedusiųjų rimtas amžius nekėlė jokių abejonių, kad jų bendran gyvenimas žengiamas žingsnis yra taip pat rimtas ir patvarus.

Moterytės sakramentu sujungtus Vytautą ir Jovitę palydinti ateiti, tenka tik palinkėti šviesių dienų ir amžiaus metų nepalaužiamos energijos gyvenant ne tik sau, bet Dievui ir Lietuvai, ištvėrimingai dirbujantis pasirinktose organizacijose. P.-P.

SIUPINYS

Adelaidės lietuvių katalikų moterų draugijos ilgametė draugystė su Adelaidės lietuvių teatru "Vaidila" birželio 6 d. "pagimdė" 28-tą "sūnų". Ir šis, kaip ir prieš tai 27, "pakrikštytas" Siupinio vardu... Ir šis naujagimis, kaip ir prieš tai gimusieji, pasirodė esąs linksmy plaučių ir humoru kaustytas, kuo buvo įtikinti susirinkę tos dienos vakare Lietuvių katalikų centro salėje 28-to Siupinio "krikštynose".

Programa buvo pradėta A. Petriko telefoniniu ryšiu su vakaro ruošėja ALK Moterų d-ja. Tas telefoninis ryšys ir toliau buvo vykusiai palaikomas tarp programos punktų ir su kitomis Adelaidės liet. organizacijomis. Atidarymas

buvo naujas, originalus ir nuotaikingas.

Kvintetas "Nemuno dukros" (B. Budrienė, A. Kaminskienė, J. Nekrošienė, S. Pusedriene (vad.) ir Z. Vencienė, akompanuojant D. Kaminskienei), I-moje programos dalyje padainavo tris senoviškas liaudies dainas: Aušt dienele, tek saulele, Aš prašiau, meldžiau, ir Kelkis, berneli. II-je dalyje: V. Budrevičiaus - Rūta žaliuoja, ir dvi A. Raudonikio dainas - Mylėk ir lauk, Atskubėk, mylimasis. Dar viena daina buvo išprašyta bisui. Kvintetas, ne kartą spaudoje girtas už puikų balsų derinį, šį kartą pasirodė gerai apvaldytu crescendo, net aukštos gaidos gražiai nuskendusiu tyloje.

Siupinio programoje dideliu įnašu buvo V. Baltučio kūryba, kurią vykusiai perdavė Vakarinėje radijo laidoje Br. Rainys, pakėdėnės vietos aktualijas, ir monologe Reikalauju taikos, suradęs, kad visų nesantaikų priežastimi esąs balandis. Pats autorius paskaitė tam fejetone Popietiniai susitikimai ir prieš scenos užuolaidą pasakotais anekdotais nuotaikingai palaikė šypseną klausytojų veiduose. Neaiškias žanro kūrinėlį paskaitė V. Janulis.

Solo dainą programoje atstovavo M. Pečiulienė, kuri, akompanuojant J. Stokes, klasiškai šaltos sceninėje laikysenoje šiltai padainavo St. Gailevičiaus - Oi laukiau, laukiau, J. Gaubos - Vieversėlis, ir K. V. Banaičio - Oi, nėra niekur. Reikia pripažinti, kad solistė nuolat lavindama savo balsą yra pasiekusi pastebimų rezultatų.

Vaidybinių programos dalį sudarė Pr. Pusedrieno parašyti ir "Vaidilos" aktorių suvaidinti trys scenos vaizdeliai. Vaidinimukų "Putinėlis" B. Jonavičienė, A. Miliauskienė, J. Miliauskas, V. Ratkevičius ir N. Skidzevičius parodė traagiškai juokingą testamento rašymo sceną. Vaizdelyje "Jubilatas" V. Neverauskienė su V. Ratkevičium vykusiai sukūrė vyro ir žmonos charakterius, beplanuojant, kaip derėtų atšvesti jo 65 m. sukaktį. Skice "Dabotoja" B. Jonavičienė, N. Skidzevičius, A. Miliauskienė, V. Neverauskienė atskleidė sceną į balių išvykstančios poros ir nuotykius atvykusios vaikų dabotojos. Ypač šokiruojanti buvo škico pabaiga, kada pasirodė gretimame kambaryje verkęs kūdikis - J. Miliauskas, suvystytas palomės ir vaiko gardelyje bežaidžiantis spalvingais žaislais, dabotojas pritrėkęs reikalavimu alaus, ir klausimu, kada bus jaunimo kongresas.

Deklamaciją šiame Siupinyje atstovavo Adelaidėje toje srityje neturįs varžovų Sietynas Kubilius, trimis parinktomis satyromis išžvejojęs žmogaus sielos gėlmėse paslėptas juokingas situacijas.

Programa buvo užbaigta ALK Moterų d-jos pirm. S. Pusedriene's tartu dalyviams padėkos žodžiu, programos paruošėjui ir vadovui bei visiems joje dalyvavusiems išnešus scenon dovanas ir gėles (jas išnešė Draugijos valdybos narės G. Damaševičienė ir J. Vosylienė). Po to savo dėkingumą už Siupini Draugijai ir dalyviams pareiškė klebonas kun. J. Petraitis.

Zvelgiant į Siupinio visumą su nuostaba ir dėkingumu neišvengiamai turime pamatyti režisorių V. Opulskį, kuris paruošė visą programą, surežisavo vaidinimus, jiems išrado dekoracijas ir buvo pilnas Siupinio "bosas". Zinant, kad teatras "Vaidila" lygiagrečiai

repetuoja kitą vaidinimą, V. Opulskio nuopelnai Siupiniui iškyla dar į aukštesnę gradaciją - ar iš balos jis semia energijos ir laiko?!

Pasibaigus Siupiniui ALK Moterų d-jos valdyba programos dalyviams (ir svečiams) išmokėjo "honorarą", paruošdama stiprią vakarienę. Jos metu dar daugiau padėkos žodžių papabrė D-jos pirmininkė. Pasakytos prie stalo kalbose Siupiniu pasidžiaugė jame dalyvavusi ALB Krašto valdybos pirm. D. Baltutienė ir mūsų Apyl. valdybos pirm. J. Stačiūnas. Kalbas užbaigė padėkos žodžiu režis. V. Opulskis. Ta pačia proga Draugijos buvo atsiveiktinta su Romon išvykstančiu kun. J. Petraičiu ir jam įteiktas vokas.

Pagarba ALK Moterų d-jos valdybai, kuri darbais šakotame veiklos kelyje nepalieka pakelėje Siupinio, kurio linksma programa kasmet suteikia adelaidiškiams atsinaujinimo nuotaikas ir bent laikinai išbarsto iš sanarių reumatą žvyra. Ačiū ALK Moterų d-jos valdybai ir "Vaidilos" teatrui.

ATEITININKŲ ŠVENTE

Daugelis Adelaidės ateitininkų sendraugių, būdami paskendę visuomeniniuose ir kultūrinuose kitų organizacijų darbuose, birželio 7 d., Sekminėse, tarp 9-tos ir 11-tos valandos Mišių susirinko į valdybos suruoštą Šventąją valandą, pasikalbėti su altoriaus monstrancijoje esančiu Kristumi ir paprašyti Šventosios Dvasios septynerių dovanų.

Gražiai supintoje rožinio, litanijos ir kitų maldų pynėje dalyvavo daugelis organizacijos narių į pravedami. Maldose buvo prisiminti Adelaidėje mirę ateitininkai, palaimos paprašyta gyviešiams, kad ateitininkijos idealai neišblėstų, kad obalsis Visa atnaujinti Kristuje neliktų tik mūsų privačia nuosavybe, bet darbais ir pavyzdžiu būtų skleidžiamas aplinkoje.

Maldose sužadinę atsinaujinimo dvasią, dalyvavome šv. Mišiose su savo organizacijos vėliava. Mišių skaitinius skaitė Adelaidės at-kų pirm. A. Kubilius. Auką atnešė Ateitininkų Federacijos įgaliotinis J. Stepanas ir A. Baltutytė. Mišiose taip pat su savo vėliava dalyvavo ramovėnai, kurie tą dieną šventė savo metinę šventę. Mišioms iškilmingumo suteikė bažnytinio choro gražiai sugiedotos giesmės.

Po pamaldų ateitininkai susirinkome parapijos salėje kartu pavalgyti ALK Moterų d-jos duodamų sekmdieniais pietų. Tik susėdę prie bendro stalo pamatėme, kad mūsų būrys nėra mažas. Ypač džiugu buvo savo tarpe matyti jaunąsias šeimas.

Pr.P.

MELBOURNAS

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Saltinių Bibliotekai gauta: Bibliotekininkystės veikalai: Dewey Decimal Classification Edition 18 - Volume 1 Introduction Tables, Volume 2 Schedules, Volume 3 Relative Index; New York 71.

Vilniaus leidiniai: 'Kalendorius' 87. Architektūriniai albumai 'Klaidėda' 86, 'Vilnius' 85. Parengti Janinos Zėkaitės 'Satrijos Raganos laiška' 86. Aldonos Gaigalaitės 'Anglijos kapitalas ir Lietuva 1919-1940' 86. Algirdo Sidlausko 'Istorija Vilniaus universitete XIX pirmoje pusėje' 86. Iš poezijos bibliotekos serijos 'Kaip ažuolas drūts prie Nemunėlio', iš Mažosios Lietuvos XIX a. - XX a. pradžios lietuvių poezijos 86. Iš serijos 'Literatūra ir kalba XIX 'Antanas Baranuskas' 86. 'Tėvynės sargas' 2-3 (64-65), Chicago 86 (Pij. Vaičiūčio dov.).

Melbourno lietuvių bibliotekai gauta: Aldonos Liobytės pjesės vaikams 'Kupriukas muzikantas', Vilnius 84. Hektoro Malo romanas 'Be šeimos', Vilnius 86. Jolantos Malerytės, Sauliaus Kubiliaus, Vainio Alekso, Gintarės Remeikytės jaunųjų poezijos rinkinys 'Keturi', Chicago 86. 'Tautos gyvybė', 87-2(15).

Aukojo: \$ 5 J. Kulyš.
Nuosirdi padėka.

J. Mikštas
Bibliotekos Vedėjas

● Argentinoje vyriausias telmas paskelbė potvarkį, kad bus kaltinama kariuomenė už padarytą žalą jos valdymo metu.

LIETUVIŲ RADIO

VALANDELĖS

ADELAIDE SEBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmd. 11 val. ryto. pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvirtad. - - - - - 5 - 10 val.
ANTRADIENIAIS KLUBAS UZDARYTAS
Penktadieniais - - - - - 5 - 11.30 val.
Šeštadieniais - - - - - 2 - 12.30 val.
Sekmdieniais - - - - - 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad. nuo 6 val.
Sekmdieniais - - - - - nuo 1 val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TRECIADIENĮ NUO 5.30 iki 8 val. ŠVEDISKAS STALAS - SMORGASBORD

Kaina \$ 4. Kviečiame visus.

Seimos šventės. gimtadieniai ar kas panašaus, kodėl ne Lietuvių Namuose? Kodėl nepasiteirauti? Skambinkite 708 1414.